

Az Integrált Jogvédelmi Szolgálat tapasztalatai az életvégi döntésekről

Hogyan segíthetjük a betegeket az életvégi döntéseikben?

Dr. Mina András
Integrált Jogvédelmi Szolgálat

Ki dönthet az élet végén? Az egészségügyi ellátások visszautasítása
Magyar Hospice-Palliatív Egyesület, 2019. november 8.

A betegjogi képviselő

Ellátja a **betegek jogainak védelmét**, segíti őket a jogaik megismerésében és érvényesítésében (Eütv.).

Részletes szabályozás:
381/2016. (XII. 2.) Korm. r. - az Integrált Jogvédelmi Szolgálatról (IJSZ)

Életvégi nyilatkozat - „living will”

- „Az ellátás visszautasításának joga” - az egyik betegjog alapján (Eütv. 20-23. §)
- 117/1998. (VI. 16.) Korm. r. egyes egészségügyi ellátások visszautasításának részletes szabályairól
- Nyilatkozat > Eü.-i dolgozók > dokumentáció

KÉSŐBBI EÜ.-I ELLÁTÁS ESETÉRE

Visszautasítás későbbi esetleges cselekvőkép telensége esetére = Living Will

Az aktuális ellátás alatti visszautasítás: nem living will!

KÉSŐBBI ESETLEGES CSELEKVŐKÉPTELENSÉGE ESETÉRE

(= Living Will)

- Szándék → akarat → megvalósíthatóság

Feltételrendszer → ki?
→ mikor?
→ mit?
→ milyen feltételekkel?

KI UTASÍTHAT VISSZA

KÉSŐBBI ESETLEGES CSELEKVŐKÉPTELENSÉGE ESETÉRE

Cselekvőképes

- nem kell belátóképességet igazoló pszichiátriai szakorvosi vélemény (hozzátartozó sem!)
DE: érvényes lesz a nyilatkozata, ha nem az? Max: GONDNOKSÁG LEKÉRDEZÉSE?
- nem kell „tájékozott nyilatkozat” (nem kell előzetes orvosi tájékoztatás)
DE: ajánlott!

LEHET CSELEKVŐ- ÉS BELÁTÓKÉPES MEGNEVEZETT HELYETTES DÖNTÉSHOZÓ/VISSZAUTASÍTÓ IS!

Elengedhetetlen feltételek:

- csak közokiratban lehet (de lehet írásképtelen, vagy beszédképtelen is)
- megtévesztés, fenyegetés, kényszer mentesen megtett nyilatkozat (félelem?)

KI NEM TEHET?

Cselekvőképtelen, korlátozottan cselekvőképtelen – CSAK AKTUÁLISAT TEHET!

- visszautasító nyilatkozatokat nem tehetnek (tv.-es képv.) >< bár Korm. r. csak belátóképességet említi!
- kiskorúaknál alapellátás és „súlyos, maradandó” egyáltalán nem utasítható vissza
- legfeljebb: > 16 é kiskorú visszautasító helyettes döntéshozót nevezhet meg, és így aktuálisat visszautasíthat, de living will-t nem tehet! (Eütv. 16. § (6))
- Bírósági nyilatkozat pótlás csak aktuális életmentő, életfenntartónál
- **Speciális: BV fogvatartottaknál csak living will (aktuálisan életmentőt nem utasíthat vissza!)**

MIKOR UTASÍTHAT VISSZA
KÉSŐBBI ESETLEGES CSELEKVŐKÉPTELENSÉGE ESETÉRE
(= Living Will)

Tipikusan:

- „egészséges állapotban”
- ellátás előtt
- előzetesen

Abszolút feltétel:

- még cselekvőképesen
- ha a közhitelesség biztosítható

MIT UTASÍTHAT VISSZA
KÉSŐBBI ESETLEGES CSELEKVŐKÉPTELENSÉGE ESETÉRE
(= Living Will)

Nincs megkötés, de a megfogalmazás egyértelműsége fontos, hogy végrehajtható legyen.

részletes, tételes leírás → ÉTA és/vagy orvos, „rutinos” közjegyző (kötelező tartalmi elemek: 117/1998. Korm. r. melléklet)

részlegesen is visszautasíthat → akár csak 1 konkrét kezelést is

Banálist? (ha igen, akkor elég szóban vagy ráutaló magatartással)
Súlyos, maradandó fogyatékossgal járót (ha elmarad)?
ha igen: minimum teljes bizonyító erejű magánokirat
Életmentőt, életfenntartót – tipikusan erre van nevesítve

MILYEN FELTÉTELEKKEL UTASÍTHAT VISSZA
KÉSŐBBI ESETLEGES CSELEKVŐKÉPTELENSÉGE ESETÉRE
(= Living Will)

- cselekvőképesség,
- formai kötöttség,
- közjegyző

Ami későbbre visszautasítható:

- **Súlyos, maradandó egészségkárosodást „okozót” (v. banálist) ?**
- **Életmentő, életfenntartó beavatkozást** (3 feltétellel)
- **Sőt: életmentő, életfenntartót** akkor is, ha nincs meg a „triász”, csak 2:
 - „csak” **gyógyíthatatlan** betegségben szenved
 - **ÉS/VAGY (?) fájdalmai** megfelelő gyógykezeléssel **sem enyhíthetők.**

SPECIALITÁS Az AKTUÁLIS VISSZAUTASÍTÁSHOZ KÉPEST (+3.)
- **ÉS** betegsége következtében önmagát fizikailag **ellátni képtelen,**

(tehát nincs a 3., **NEM KELL,** hogy:
- súlyos, **rövid időn** (heteken, hónapokon) **belül**
- **halálhoz vezető** legyen (orvosi ellátás mellett is)

SEGÍTSÉG
KÉSŐBBI ESETLEGES CSELEKVŐKÉPTELENSÉGE ESETÉRE
(= Living Will)

SEGÍTSÉG → kitől → általános információ → IJSZ

nyilatkozat részletei → ÉTA

közhitelesítés → közjegyző

eü.-i konzultáció → orvos (pl. háziorvos, onkológus, hospice)

(elektronikus jövő → EESZT)

Eü-i intézmény tudomásszerzése?

beteg > háziorvos > mentő, kórház?
(személyes iratok, tetoválás?)

Közjegyző lekérdezése? (kiválasztás, elérhetőség? hétvége, ügyelet?)

Javaslat:
> EESZT-be kerülhessen be („közhiteles”, 0-24-ig lekérdezhető, DÖR-ben módosítható)

KÖZVÉLEMÉNYKUTATÁS☺

- ki tenne most living will-t?
- ismeri a menetét?
- kérne-e tájékoztatást?
- kitől kérne tájékoztatást?
- mit utasítana vissza?
- mit engedne?
- hol tárolná a nyilatkozatot?

Köszönöm megtisztelő
figyelmüket!

Mina András dr.

06/20-4899-577

andras.mina@ijb.emmi.gov.hu